

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/63/2021
Identifikačné číslo spisu:	8316010198
Dátum vydania rozhodnutia:	18.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8316010198.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvineného M. L. pre zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku 18. mája 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného M. L. proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2021, sp. zn. 5To/1/2021, takto

rozhodol:

Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/1/2021 z 31. marca 2021, a v konaní ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného poriadku,
p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 293 ods. 5, ods. 10 Trestného poriadku

v neprospech obvineného M. L..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/1/2021 z 31. marca 2021 a z r u š u j e aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku p r i k a z u j e Krajskému súdu v Prešove, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 24. septembra 2020, sp. zn. 1T/37/2016, bol obvinený M. L. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný vinným zo zločinu skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

- ako jediná zodpovedná osoba daňového subjektu I. s.r.o., V. č. XXQ./XXX, A., IČO: XXXXXXXXX, DIČ: XXXXXXXXXX v daňovom priznaní k dani z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie

roku 2010 podanom na Daňovom úrade v Snine dňa 31. marca 2011 podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov neoprávnene zaúčtoval náklady na ťarchu daňových výdavkov zo

- dňa 31. júla 2010 na ťarchu účtu 518 - Ostatné služby čiastku 6 921,80 eur, na základe dodávateľskej faktúry č. 201001420, vyhotovenej dodávateľom W. T. spol. s r.o., P. V. č. X, XXX XX K., DIČ: XXXXXXXXXX, IČO: XXXXXXXXX, za stavebné práce,
- dňa 31. júla 2010 na ťarchu účtu 518 - Ostatné služby čiastku 2 006,00 eur, na základe dodávateľskej faktúry č. 201001421, vyhotovenej dodávateľom W. T. spol. s r.o., P. V. č. X, XXX XX K., DIČ: XXXXXXXXXX, IČO: XXXXXXXXX, za pomocné práce,
- dňa 31. augusta 2010 na ťarchu účtu 518 - Ostatné služby čiastku 8 268,00 eur, na základe dodávateľskej faktúry č. 201001568, vyhotovenej dodávateľom W. T. spol. s r.o., P. V. č. X, XXX XX K., DIČ: XXXXXXXXXX, IČO: XXXXXXXXX, za stavebné práce,
- dňa 31. augusta 2010 na ťarchu účtu 518 - Ostatné služby čiastku 1 587,80 eur, na základe dodávateľskej faktúry č. 201001570, vyhotovenej dodávateľom W. T. spol. s r.o., P. V. č. X, XXX XX K., DIČ: XXXXXXXXXX, IČO: XXXXXXXXX, za pomocné práce,
- dňa 30. septembra 2010 na ťarchu účtu 518 - Ostatné služby čiastku 4 729,40 eur, na základe dodávateľskej faktúry č. 201001571, vyhotovenej dodávateľom W. T. spol. s r.o., P. V. č. X, XXX XX K., DIČ: XXXXXXXXXX, IČO: XXXXXXXXX, za pomocné práce,
- dňa 30. septembra 2010 na ťarchu účtu 518 - Ostatné služby čiastku 5 406,00 eur, na základe dodávateľskej faktúry č. 201001569, vyhotovenej dodávateľom W. T. spol. s r.o., P. V. č. X, XXX XX K., DIČ: XXXXXXXXXX, IČO: XXXXXXXXX, za stavebné práce,

týmto porušil ustanovenia § 21 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, pretože išlo o výdavky, ktorých vynaloženie na daňové účely nebolo preukázané, v dôsledku čoho došlo k neoprávnenému zníženiu základu dane v rozsahu 28 919,00 eur, čím spôsobil dlh voči Slovenskej republike, zastúpenej Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, na dani z príjmov právnických osôb, vo výške 4 613,73 eur.

Za to okresný súd uložil obvinenému M. L. podľa § 276 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 46 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého mu podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona podmienene odložil na skúšobnú dobu 3 (troch) rokov s probačným dohľadom nad jeho správaním počas ustanovenej skúšobnej doby. Obvinenému okresný súd ďalej podľa § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze zaplatiť v skúšobnej dobe dlh voči Slovenskej republike, zastúpenej Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, vo výške 4 613,73 eur.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený M. L. odvolanie, ktoré Krajský súd v Prešove (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 31. marca 2021, sp. zn. 5To/1/2021 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti naposledy uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený M. L., prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Františka Svatušku, advokáta so sídlom v Humennom, Námestie slobody 25, vo svoj prospech dovolanie, a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného poriadku. V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený namietal, že pôvodný rozsudok okresného súdu z 28. januára 2019 bol na podklade jeho odvolania uznesením krajského súdu z 5. februára 2020, sp. zn. 5To/49/2019 v celom rozsahu zrušený a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Okresný súd o vine dovolateľa opätovne rozhodol rozsudkom z 24. septembra 2020 v zásade totožným spôsobom, ako v predchádzajúcom prípade, preto aj proti nemu podal odvolanie dovodiac, že súd prvého stupňa sa neriadil inštrukciou krajského súdu týkajúcou sa doplnenia dokazovania. Obvinený považoval za nesprávny zásadný argument, ktorý okresný súd použil v jeho neprospech, založený na úvahe, že prokurátor automaticky unesie dôkazné bremeno, pokiaľ pred súdom preukáže, že obchodná spoločnosť faktúry, ktoré si obvinený zaúčtoval, nevydala. V tejto súvislosti namietal, že dovolateľ ako štatutár spoločnosti I. s.r.o., použil ako podklad na zaúčtovanie obchodných prípadov, a to nákup a zaplatenie za dodané služby od spoločnosti W. T. spol. s r. o. doklady, ktoré splňali všetky zákonné predpoklady pre ich použitie na účely účtovníctva a zahrnutia do nákladov. Namietal, že z verejne dostupných zdrojov zistil, že spoločnosť W. T. spol. s r. o. je na trhu riade činná,

o totožnosti jej štatutárneho orgánu nemal dôvod pochybovať, správal sa trhovo, za účelom zisku, pričom náklady na zabezpečenie vstupov pri zdaňovaní príjmov si aj uplatnil. Následne poukázal na rozdiely medzi daňovým a trestným konaním zdôrazniac, že zatiaľ čo v daňovom konaní je dôkazné bremeno pri preukazovaní správnosti určenia daňovej povinnosti na daňovom subjekte, v trestnom konaní je toto dôkazné bremeno na obžalobe. Z uvedeného podľa názoru obvineného vyplýva, že pokiaľ správcovi dane pre záver o neoprávnenom uplatnení výdavkov, za ktoré dotknutý správca považoval okrem iného aj faktúry vystavené daňovým subjektom W. T., spol. s r. o., postačovala skutočnosť, že daňový subjekt nepredložil dôkazy o tom, že tieto faktúry zodpovedajú výdavkom vynaloženým na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov, pre trestnú zodpovednosť táto okolnosť nie je postačujúcou a na ťarchu spoločnosti I. s.r.o., respektíve jej štatutárnemu zástupcovi nie je možné pripočítať skutočnosť, že spoločnosť W. T., spol. s r. o. nezahrnula do svojho účtovníctva a zdaniteľných výnosov príjmy dosiahnuté zo zaplatených služieb od spoločnosti I. s.r.o..

V ďalšej časti podaného dovolania obvinený namietal, že 31. marca 2021 sa konalo na krajskom súde verejné zasadnutie o odvolaní obvineného, zo zápisnice o ktorom vyplýva, že bolo vykonané bez prítomnosti dovolateľa a jeho obhajcu, pretože odvolací súd považoval podmienky na konanie dotknutého úkonu bez ich prítomnosti za splnené s konštatovaním, že u oboch bolo vykonané doručenie upovedomenia a ani jeden z nich sa bez ospravedlnenia nedostavil, avšak bez toho, aby krajský súd na dotknutom verejnom zasadnutí oboznámil doručenky, vrátené zásielky ako nevyzdvihnuté, neurčil ani, kedy považuje zásielky za doručené a či bola zachovaná lehota na prípravu na neverejné zasadnutie. Zdôraznil, že verejné zasadnutie bolo vykonané v čase účinnosti vyhlášky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu, ktorou Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky podľa ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení zákona č. 9/2021 Z. z. ustanovilo, že hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie sa vykoná aj vtedy, ak ide o vec, ktorá neznesie odklad s tým, že túto skutočnosť konajúci súd v predvolaní zdôrazní. Obvinený ďalej argumentoval, že jeho obhajca bol v čase uloženia zásielky na pošte a v odbernej lehote práceneschopný (od 26. januára 2021 do 3. mája 2021) z dôvodu ťažkého priebehu ochorenia COVID-19, zásielka s upovedomením o verejnom zasadnutí bola preto prebratá až 1. apríla 2021 prostredníctvom splnomocnenca, ktorý poštovú zásielku z objektívnych dôvodov nemohol prevziať skôr. Namietal ďalej, že z doručovanej zásielky nevyplyvala kratšia úložná doba (ako 18 dní), zásielku nemohol vyzdvihnúť a neprítomnosť na verejnom zasadnutí ospravedlniť skôr z dôvodu pandemických opatrení a hoci krajský súd na upovedomení adresovanom obvinenému osobitne zdôraznil, že sa jedná o vec, ktorá neznesie odklad, na upovedomení adresovanom obhajcovi túto skutočnosť neuviedol, navyše odvolací súd na upovedomení, ale ani na verejnom zasadnutí nijako nevysvetlil, prečo by sa malo jednať o vec, ktorá neznesie odklad. Vykonaním dotknutého verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného a jeho obhajcu, došlo podľa názoru dovolateľa k porušeniu jeho práv na spravodlivý proces. Obvinený ďalej krajskému súdu vytýkal, že upovedomenie o verejnom zasadnutí mu nebolo riadne doručené, keďže samotná zásielka mu bola doručovaná a uložená na adrese jeho trvalého pobytu V. XXX/XXA, A., pričom odvolací súd mal v čase konania na podklade správy o povesti z obce A. informáciu, že i keď obvinený má evidovaný trvalý pobyt v A., nezdržiava sa tam, ale pracuje a zdržiava sa v K., navyše obvinený už pred okresným súdom uviedol, že žiada o doručovanie zásielok vrátane zásielok do vlastných rúk na adresu B. X, XXX XX K. a osobitne iba pre účely doručenia rozsudku okresného súdu oznámil osobitnú adresu a to ul. J. R. č. XX/A, XXX XX K. X, a to prostredníctvom obhajcu e-mailom z 20. novembra 2020. Popísaný postup krajského súdu, podľa názoru dovolateľa, spôsobil, že obvinený sa o konaní nedozvedel, čo malo za následok porušenie jeho práv na obhajobu a spravodlivý proces. Vzhľadom na to, že verejné zasadnutie sa konalo v jeho neprítomnosti aj napriek tomu, že neboli splnené podmienky pre takýto postup, došlo podľa názoru obvineného k založeniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku videl obvinený aj v tom, že odvolací súd neprihliadol na skutočnosť, že súd prvého stupňa sa bez výhrad stotožnil s argumentáciou obžaloby a tvrdeniami obhajoby sa bez bližšieho vysvetlenia nezaoberal s odôvodnením,

že ich považuje za nedôveryhodné. V tejto súvislosti poukázal na zásadu zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností, zásady kontradiktórnosti, zákonnosti, ústnosti a bezprostrednosti. Porušenie svojich práv videl dovolateľ aj v postupe krajského súdu, ktorý žiadosťou zo 17. marca 2021 bezprostredne pred konaním naplánovaného verejného zasadnutia si vyžiadal od Okresného súdu Bratislava V rozsudok z 26. marca 2018, sp. zn. 1T/39/2017 týkajúci sa obžalovaného M. M., čím, podľa názoru obvineného, potlačil kontradiktórnosť konania, pretože súd by mal zohrávať úlohu nestranného arbitra (poukazujúc pri tom na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. júna 2002), navyše obhajoba nemala vedomosť, že krajský súd takýto dôkaz vyžiadala, a čo sa jeho vykonaním má preukázať, tým pádom sa k takémuto dôkazu nemohla vyjadriť.

Porušenie svojich práv vzhliadol obvinený aj v tom, že v prípravnom konaní v štádiu po vznesení obvinenia neboli vypočutí svedkovia Ing. M. a Z. A., na základe čoho mu bolo odopreté právo reagovať na ich tvrdenia, položiť im otázky, čím bola taktiež porušená zásada kontradiktórnosti, navyše dôkaz získaný jeho výsluchom ako obvineného realizovanom 14. júla 2015 vo vzťahu k identite svedka W. bol získaný, podľa názoru dovolateľa, nezákonným spôsobom, pretože vyšetrovateľ mu bez výzvy, aby dotknutého svedka popísal priamo, ukázal jeho fotografiu, čím v podstate vykonal rekogníciu v rozpore s Trestným poriadkom. Dovolať ďalej namietal, že nebol upovedomený o termíne záverečného preštudovania spisu s tým, že tohto úkonu sa nezúčastnil. V nadväznosti na to argumentoval, že s orgánmi činnými v trestnom konaní, ako to vyplýva aj zo spisu, bol naposledy v kontakte pri jeho výsluchu 12. októbra 2015, pričom následne si mal prevziať upovedomenie o záverečnom preštudovaní spisu, a to 21. januára 2016. Z doručenia je zrejmé, že dotknuté upovedomenie mu nebolo doručované riadnou poštou, ale zásielka mala byť osobne prevzatá, avšak obvinený si túto zásielku nemohol osobne 21. januára 2016 prevziať, pretože sa v ten deň nenachádzal v K.. Obvinený ďalej tvrdil, že vyšetrovateľ od neho žiadal (pri poslednom procesnom úkone 12. októbra 2015), aby podpísal nevyplnenú prázdnu doručku dôvodiac, že ju potrebuje pre prípadné ďalšie procesné úkony, ktoré však bližšie nešpecifikoval, čo znamená, že vyšetrovateľ si 3 mesiace vopred vyžiadala od obvineného podpis na doručku, na ktorú si následne bez jeho vedomia a prítomnosti doplnil dátum prevzatia vyrozumienia o záverečnom preštudovaní spisu, ako aj špecifikáciu písomnosti, ktorá mala byť predmetom doručenia. Navyše, po termíne záverečného preštudovania spisu boli do spisu založené ďalšie listinné dôkazy, ako správa o povesti a podobne, s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť ani v prípade, že by bol riadne poučený o termíne záverečného preštudovania. S poukazom na uvedené vyjadril obvinený názor, že v jeho prípade došlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom a tým k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a keďže verejné zasadnutie bolo 31. marca 2021 vykonané bez jeho prítomnosti aj dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku, a to v neprospech obvineného, súčasne aby uznesenie krajského súdu, ale aj rozsudok okresného súdu podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Humenné (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý dospel k záveru, že podmienky pre vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obhajcu a obvineného boli splnené, keďže upovedomenie o verejnom zasadnutí im bolo doručené uložením, pričom ani jeden z nich sa z neúčasti na verejnom zasadnutí neospravedlnil. V tejto súvislosti namietal, že obhajca aj počas trvajúcej práceneschopnosti zásielky preberal a učinil tak 1. apríla 2021. Poukázal na to, že krajský súd pri zisťovaní doručenia upovedomenia o verejnom zasadnutí obhajcovi vychádzal z informácie Slovenskej pošty ohľadom sledovania zásielok, keďže návratka doručky nebola krajskému súdu v tom čase vrátená, pričom následne po vykonaní verejného zasadnutia bola 31. marca 2021 odvolaciemu súdu doručená návratka osvedčujúca prevzatie upovedomenia o termíne verejného zasadnutia obhajcom 1. apríla 2021 s tým ale, že predmetná zásielka bola na pošte uložená už 16. marca

2021, čo znamená, že doručenie upovedomenia bolo u obhajcu vykázané náhradným doručením v zmysle § 66 ods. 3 Trestného poriadku 19. marca 2021 so zachovaním lehoty na prípravu na verejné zasadnutie. Konštatoval, že ďalšie namietané okolnosti už boli obvinenému známe v pôvodnom konaní, ale keďže ich vtedy nenamietal, podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku ich nemôže úspešne použiť.

Vzhľadom na uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) s tým, že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zároveň zistil, že dovolanie obvineného M. L. vo vzťahu k námietkam spočívajúcim v nenaplnení podmienok pre vykonanie verejného zasadnutia o odvolaní obvineného v neprítomnosti dovolateľa a jeho obhajcu je opodstatnené, čím došlo k naplneniu dovolacích dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. d) a písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 292 ods. 1 Trestného poriadku predseda senátu predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť na ňom je nevyhnutná. O verejnom zasadnutí upovedomí prokurátora, ako aj osobu, ktorá svojím návrhom dala na verejné zasadnutie podnet, a osobu, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím. Ak mladistvý obvinený v čase konania verejného zasadnutia nedovŕši devätnásť rok svojho veku, upovedomí sa aj orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Predseda senátu o verejnom zasadnutí upovedomí aj obhajcu, splnomocnenca a zákonného zástupcu. K predvolaniu alebo upovedomeniu pripojí rovnopis návrhu, ktorým bol na verejné zasadnutie daný podnet.

Podľa § 293 ods. 3 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného.

Podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku sa verejné zasadnutie vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí konanom o odvolaní obvineného vyplýva, že krajský súd vykonal uvedený úkon v jeho neprítomnosti konštatujúc, že obvinený mal doručenie upovedomenia o verejnom zasadnutí vykázané 19. marca 2021 uložením zásielky s tým, že lehota na prípravu na verejné zasadnutie

bola uňho zachovaná. V dôvodoch napadnutého rozhodnutia odvolací súd ešte konštatoval, že dotknuté verejné zasadnutie vykonal v neprítomnosti obvineného, keďže obvinený svoju neúčasť riadne a včas neospravedlnil, o odročenie verejného zasadnutia nepožiadaval a procesný predpis podľa § 293 ods. 9, ods. 10 takýto postup umožňuje.

V tejto súvislosti sa žiada v prvom rade uviesť, že podmienky pre vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného upravuje najmä vyššie citované ustanovenie § 293 ods. 5 Trestného poriadku (odsek 4 sa na situáciu prejednávanej veci nevzťahuje).

Vychádzajúc z dotknutého ustanovenia základnou podmienkou pre vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného je riadne a včasné doručenie upovedomenia o verejnom zasadnutí, pričom k riadnemu doručeniu spomínaného upovedomenia dôjde vtedy, ak ho súd zašle na adresu, ktorú obvinený v súlade s ustanovením § 34 ods. 7 Trestného poriadku uvedie ako adresu na doručovanie. Z obsahu spisu je zrejmé, že obvinený v prípravnom konaní na začiatku oboch svojich výsluchov (14. júla 2015 a 12. októbra 2015), ako aj na hlavnom pojednávaní (8. januára 2018, 28. mája 2018) ako adresu na doručovanie (napriek tomu, že trvalý pobyt má evidovaný v A.) uviedol K., B. XX, kde sa zdržiava s tým, že v konaní pred súdom prvého stupňa požiadaval o doručenie jeho rozsudku na adresu K., J. R. XX/A. Bolo preto povinnosťou krajského súdu doručiť obvinenému upovedomenie o verejnom zasadnutí konanom o jeho odvolaní na adresu, ktorú oznámil na účely doručovania. Z obsahu spisu je však zrejmé, že odvolací súd doručoval upovedomenie o uvedenom úkone na adresu trvalého pobytu obvineného v A., ktorú na účely doručovania neuviedol.

Za takejto situácie potom nešlo zo strany krajského súdu o riadne doručovanie upovedomenia o verejnom zasadnutí ako základnej podmienky vyplývajúcej z ustanovenia § 293 ods. 5 Trestného poriadku pre vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného.

Navyše podľa § 66 ods. 3 Trestného poriadku ak nebol adresát zásielky, ktorú treba doručiť do vlastných rúk, zastihnutý na adrese, ktorú na tieto účely uviedol, zásielka sa uloží u orgánu, ktorý zásielku doručuje, a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v určitý deň a hodinu. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledný, uloží sa písomnosť na pošte alebo orgáne obce a adresát sa vhodným spôsobom upovedomí, kde a kedy si môže zásielku vyzdvihnúť. Ak si adresát zásielku nevyzdvihne do troch pracovných dní od uloženia, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel; toto neplatí, ak ide o doručenie obžaloby, uznesenia o podmienečnom zastavení trestného stíhania a trestného rozkazu.

Z citovaného ustanovenia plynie, že fikcia doručenia aj za situácie, že adresát (v tomto prípade obvinený) sa o uložení zásielky nedozvedel, nastane len vtedy, ak dotknutá zásielka bola doručovaná na adresu, ktorú obvinený na tento účel uviedol. Z predloženého spisu, ako to už bolo vyššie uvedené, však plynie, že krajský súd doručoval predmetnú zásielku na adresu trvalého pobytu obvineného, ktorú na účely doručovania neuviedol.

To potom znamená, že k fikcii doručenia upovedomenia o verejnom zasadnutí uložením zásielky u obvineného nedošlo, a teda obvinenému spomínané upovedomenie doručené nebolo.

Vzhľadom na to, že krajský súd vykonal verejné zasadnutie o odvolaní obvineného v jeho neprítomnosti bez toho, aby mu bolo doručené upovedomenie o tomto úkone, dotknuté verejné zasadnutie vykonal bez splnenia zákonných podmienok plynúcich z ustanovenia § 293 ods. 5 Trestného poriadku, čím svojím postupom naplnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa ustálenej súdnej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom 7/2011) právo na

obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku).

Podľa § 293 ods. 9 Trestného poriadku v prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať verejné zasadnutie bez prítomnosti obhajcu. Ospravedlnenie a žiadosť podľa odseku 7 môže predniesť aj obhajca obvineného, ak je na to osobitne splnomocnený.

Podľa § 293 ods. 10 Trestného poriadku sa obhajca obvineného vždy zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom sa koná o odvolaní, ako aj verejného zasadnutia, na ktoré dal podnet svojim návrhom obvinený.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí konanom o odvolaní obvineného ďalej plynie, že krajský súd vykonal uvedený úkon aj v neprítomnosti obhajcu konštatujúc, že obhajca mal doručenie vykázané 15. marca 2021 a lehotu na prípravu na verejné zasadnutie mal rovnako zachovanú. V dôvodoch napadnutého rozhodnutia odvolací súd aj vo vzťahu k obhajcovi konštatoval, že dotknuté verejné zasadnutie vykonal v jeho neprítomnosti, keďže svoju neúčasť riadne a včas neospravedlnil, o odročenie verejného zasadnutia nepožiadaval a procesný predpis podľa § 293 ods. 9, ods. 10 takýto postup umožňuje.

Vzhľadom na to, že § 293 Trestného poriadku ako špeciálne ustanovenie upravuje prítomnosť na verejnom zasadnutí, § 252 Trestného poriadku týkajúce sa prítomnosti na hlavnom pojednávaní sa ani primerane podľa § 298 Trestného poriadku v takýchto prípadoch nepoužije. Z § 293 ods. 9 Trestného poriadku plynie, že v prípadoch povinnej obhajoby, bez ohľadu na jeho predmet, nie je možné konať verejné zasadnutie bez prítomnosti obhajcu. Ustanovenie §-u 293 ods. 10 Trestného poriadku predchádzajúce ustanovenie dopĺňa v tom smere, že pokiaľ predmetom verejného zasadnutia je konanie o odvolaní aj v takomto prípade sa verejného zasadnutia obhajca vždy zúčastní, a to bez ohľadu na to, či ide alebo nejde o povinnú obhajobu. Aj keď ustanovenie §-u 293 Trestného poriadku neobsahuje výslovnú úpravu v tom smere, že verejné zasadnutie o odvolaní v prípade, ak nejde o povinnú obhajobu, možno konať v neprítomnosti obhajcu, ak s tým obžalovaný súhlasí (ako to upravuje ustanovenie § 252 ods. 4, veta druhá, Trestného poriadku pri hlavnom pojednávaní), vzhľadom na to, že podľa § 34 ods. 1, posledná veta, Trestného poriadku obvinený môže uplatňovať svoje práva sám alebo prostredníctvom obhajcu, v prípadoch ak nejde o povinnú obhajobu sa obvinený vždy môže účasti a právnej pomoci zo strany svojho obhajcu vzdať, preto aj bez výslovej tomu zodpovedajúcej právnej úpravy verejné zasadnutie o odvolaní, ak nejde o povinnú obhajobu, možno konať bez prítomnosti obhajcu, ak s tým obvinený súhlasí.

Z citovaných ustanovení (§ 293 ods. 9 a ods. 10 Trestného poriadku), podľa názoru najvyššieho súdu, nie je možné vyvodiť, že by verejné zasadnutie o odvolaní v prípade, ak nejde o povinnú obhajobu, bolo možné vykonať v neprítomnosti obhajcu bez súhlasu obvineného. Napokon zákonodarca rovnakú formuláciu týkajúcu sa účasti ako u obhajcu použil aj u prokurátora (podľa § 293 ods. 2 Trestného poriadku sa prokurátor vždy zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom sa koná o odvolaní), pritom niet pochyb, že verejné zasadnutie o odvolaní bez prokurátora konať nemožno.

Verejné zasadnutie o odvolaní obvineného vykonal krajský súd v prejednávanej veci bez prítomnosti obhajcu. Vzhľadom na to, že obvinený sa dotknutého verejného zasadnutia taktiež nezúčastnil, súhlas s jeho konaním v neprítomnosti obhajcu neudelil a pre svoju neprítomnosť a nedoručenie mu upovedomenia o tomto úkone ani udeliť nemohol.

Pokiaľ krajský súd dospel k záveru, že obhajcovi bolo upovedomenie o verejnom zasadnutí riadne a včas doručené a obhajca sa napriek tomu verejného zasadnutia bez riadneho a včasného ospravedlnenia nezúčastnil, mohol pristúpiť k uplatneniu poriadkových opatrení podľa § 70 Trestného poriadku alebo k ustanoveniu náhradného obhajcu podľa § 42 Trestného poriadku, pre vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti obhajcu však nemal splnené podmienky (postupoval v rozpore s ustanovením § 293 ods. 10 Trestného poriadku) a takýmto postupom neumožnil obvinenému a jeho obhajcovi plné uplatnenie jeho práv, čím došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom a naplneniu

dovolacieho dôvodu plynúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Preto najvyšší súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie.

V novom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného pri súčasnej viazanosti odvolacieho súdu právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd pripomína, že dovolanie bolo podané len v prospech obvineného M. L., a preto bude krajský súd v ďalšom konaní limitovaný zásadou zákazu reformatio in peius v zmysle § 391 ods. 2 Trestného poriadku.

Vzhľadom na to, že týmto rozhodnutím sa vec opätovne vrátila do štádia odvolacieho konania, v rámci ktorého krajský súd opätovne rozhodne o odvolaní obvineného a svoje rozhodnutie aj znovu odôvodní, najvyšší súd sa ďalšími dovolacími námietkami obvineného ako v tomto štádiu trestného konania predčasnými nezaoberal.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.